

SIMON PÁL CSENDŐRNEK

ORVVADÁSZOK ÁLTAL SZOLGÁLATBAN TÖRTÉNT AGYON-
LÖVETÉSE.

1894. évi február hó 4-én d. u. 5 órakor Simon Pál csendőr, mint járőrvezető Kremes József csendőrrel a szegzárdi örsről azon meghagyással lett kivezényelve, hogy ezen napon a közalapítványi uradalom tulajdonát képező sötétvölgyi erdőből hazatérő orvvadászokra lest tartson s azokat fogja el. A járőr ezen utasítás folytán elindult és Máthé Ferencz községi rendőrt maga mellé vette. A Sutyu kapuhoz megérkezve, Simon Pál csendőrnek azon ötlete támadt, hogy a lesállást a széles Sutyu kapu helyett inkább a sokkal alkalmasabb, ehhez mintegy 150 lépésre, a Bati keresztnél levő, legalább is 3 méter magas oldalfalakkal bíró keskeny nyílású útjáratnál tartsák meg, mert innen az orvvadászoknak elmenekülni nem lehet. Ezen jó leshelyig azonban nem jutottak el, mert midőn a hegytetőre értek, mintegy 25 lépésnyire több alakot vettek észre, kik feléjük közeledtek. Le-

guggolva arról győződtek meg, hogy négyen vannak és mindegyik hoz valamit a vállán.

Figyelő állást véve, mindhárman fegyverüket lövésre készen tartva, Simon Pál csendőr mint járőrvezető akkor, a midőn a 4 gyanús orvadásznak vélt alak őket 10—15 lépésre megközelítette, megállj! kiáltással megállásra szólította fel őket, de azok gyorsan megfordulva futásnak eredtek.

A járőr őket üldözőbe vette, miközben a menekülők az üldözőkre lőttek. A csendőrök most már tudták, hogy igen veszedelmes ellenféllel van dolguk, ez okból mindhárman vigyázva utánuk nyomultak. E közben a menekülők közül egy rögtön jobbra kivált, s az úgynevezett Petre völgynek iramodott, azután nemsokára a másik kettő is az előbbi völgynek tartva, a szőlők között eltűnt a sötétségben.

Most Simon csendőr két társával azon egy alak után futott, a ki a többiektől elvált. Ezen, csak pár pillanatig tartó üldözés közben Simon csendőr 4, Máthé rendőr a csendőr utasítására egy lövést tett, de nem találtak.

A mint ezen egy alakot üldözve a lejtőn tovább nyomultak, Simon csendőr mindig elől haladt, az előtte menekülő alakot megközelíté és rákiáltott, hogy «álljon meg!» mire nyomban egymásután 2 lövés dördült el és igen gyorsan egymásután «Jaj!» kiáltás volt hallható. E közben

Máthé rendőr már oly közel jutott Simon csendőrhez, hogy a lövés tüze egy pillanatra megvakította. A mint a fény elmullott, leguggolt, figyelő állást foglalt s az e közben szintén hozzá érkezett Kremes csendőrrel rosszat sejtve Simon csendőr nevét kiáltották és a síppal jelt adtak, — de feleletet nem kaptak. Máthé rendőr — ki jó szemű ember volt — körül nézve, egy fekvő alakot pillantott meg, kiben Simon Pál csendőrre ismertek. Simon csendőr mellén átlóve élettelenül feküdt a szőlőtőkék között, orrán és száján patakzott a vér.

Ezen hallatlan vakmerőséggel, orozva, a városához közel elkövetett gyilkosság az egész városban villámgyorsan elterjedvén, általános megdöbbenést keltett.

Várady János őrmester szegzárdi őrsparancsnok az esetet lovas küldönczczel az éppen Faddon szemlét tartó Buday Gyula hadnagy szakasparancsnoknak jelentette, ki azonnal megérkezett és átvette a tettesek utáni nyomozás vezetését. E nyomozásban működő csendőrök a cselekmény elkövetése fölött mélyen felháborodva, a bennök nagy mértékben felébredt bajtársi szeretet, s az elesett bajtárs feletti elkeseredés által sarkalva, mindent elkövettek, hogy a tettesek kideríthetők legyenek. Buzgalmuk siker nélkül nem maradt, mert több napig éjjel-nappal szakadatlanul tartott nyomozás után kiderítették,

hogy a tettesek az emberölés és más bűntényért 7 évi fegyházzal már büntetve volt Csötönyi József, továbbá Lukács Sándor, Szeremlei Szabó József és Ranga István csikós szegzárdi lakos orvvadászok voltak, a kik 4-én reggel 5 órakor mentek ki a sötétvölgyi erdőbe vadászni, hol este felé Csötönyi József egy őzbakot ejtett el, melyen közösen megosztottak.

Osztozkodás után hazafelé menve a csendőrökkel találkoztak és midőn Simon Pál csendőr őket megállásra felszólította, megfordultak és futásnak eredtek. Lukács Sándor társaitól azonnal elvált és a Petre-völgynek tartva futásban keresett menedéket. Ezt bizonyította a futás közben elejtett és sajátjának bizonyult, Farkas Józsefné szegzárdi lakos által megtalált kalapja, nemkülönben hogy a fegyvere és tarisznyája Berta Ferencz szegzárdi lakos földjén lévő nyílt kunyhóban, mely a menekülés irányában fekszik, találtatott meg.

A másik 2 gyanúsított tettes, névszerint Szeremlei Szabó József és Ranga István azon állítását, hogy ők Lukács Sándor után szintén jobbra a Petrén át a Rövid-völgynek menekültek, hol fegyverüket és a vadhúst el is rejtették, szintén a nyomozás adatai tették elfogahatóvá, mert a nevezettek által megjelölt irányban vezető nyomok csakugyan az ő nyomaiknak bizonyultak, amit megerősített azon körülmény is, hogy Sze-

remlei Szabó Józsefnek új, patkós csizmája volt, mely feltűnő éles megfelelő nyomokat hagyott maga után, míg Ranga István csizmájának talpaczifrán levén kivágva, ezen kivágás a hátrahagyott nyomoknál szintén észlelhető volt. Állításukat továbbá megerősítette még azon körülmény is, hogy ugyanazon az úton találta meg Sándor Jánosné a Szeremlei Szabó József által menekülés közben elhagyott kötényébe kötött özbört és nemkülönben megtaláltatott még a menekülési vonalba eső trágyadombon az illetők elrejtett fegyverei és a vadhús is. A fegyverek egy-egy csöve ki volt löve, de nevezettek tagadták hogy menekülés közben ők a csendőrök lövését viszonozták volna.

Csötönyi József azonban még azt sem ösmerte el, hogy ő egyáltalában vadászni volt, de miután a gyanú határozottabban ellene irányult és mert fegyverét sem adta elő, Buday Gyula hadnagy kiindulásnak vette azon helyet, a hol Simon csendőr 2 lövéstől találva holtan rogyott össze. Ezen ponttól egyenes irányban a lejtőn lefelé 5 lépésre egy ember-derék vastagságú almafa áll, melynek közvetlen tövében a fa megett férfi lábnyomok látszóttak. E fától vezettek azután a fútólépéseket feltüntető lábnyomok. Ezen nyomok alapján az igen ügyesen és dicséretre méltóan nyomozó Kerecsenyi György örsvezető Baranics István csendőr és 2 rendőrrel reggel

7 órától fogva délután 4 óráig — mely út rendes viszonyok között alig tenne ki egy órát — számtalanszor elvesztve a nyomot, de ismét megtalálva, elnyomozott a Csötönyi és Porkoláb völgyeken keresztül a Bődő hegytetőre, hol Sánta mészáros kunyhójában Csötönyi József által elrejtett, mindkét csövére kilőtt fegyverét, tarisznyáját az őzhússal együtt megtalálta. A tarisznyában még 9 darab bádóg töltény-hüvely is találtatott, melyek közül 3 ki volt löve.

A bizonyítékok további beszerzésénél tudomásra jutott, hogy Lukács Sándorné, midőn férje este 8 órakor kalap nélkül haza jött és meghallotta, hogy egy csendőr és Csötönyi József agyonlövetett, rosszat sejtve 5-én korán reggel elment Csötönyi Józsefékhez, de legnagyobb meglepetésére a halottnak vélt Csötönyi Józsefet ünnepi ruhában az asztalnál ülve találta. Ennek megörülvén, elmondotta neki, hogy felőle is azon hír volt elterjedve, miszerint ő is agyonlövetett; mire Csötönyi azt felelte: «Én? én nem estem el, inkább az esik el tízszer mint én, az apja Istenét!» Majd úgymond: «Én láttam, de az nem látott engem és én magam szaladtam lefelé. Az apja Istenit: legalább nem fut többé senki után.» Egyúttal kérdezte, hogy csakugyan meghalt? Mire Lukácsné «igen»-nel felelvén, erre Csökönyi azt mondta: «Hát maguk miért nem mentek el hazulról? én mindjárt el-

ALHÁLMAZOTTÁITÓL.

SZEGÉRDÍ M.A.V. VONATÁI

Dr. ...
SZERK PÁL ...
...
...
...
...

FELEJTETLEN

BAJTÁRSUNKÁNAK

mentem a nagy vendéglőbe, ott vacsoráltam és felmentem a maszka bálba!» A polgárság akkor éjjel tényleg álarczos bált tartott és Csötönyi ott volt.

Mikor Lukács Sándorné Csötönyiéktől elment, Fityi Jánossal találkozott, ennek már úgy mondta el a dolgot, hogy Csötönyi lőtte agyon a csendőrt.

Csötönyi azonban, daczára ezen bizonyítékoknak, folyton tagadott. Beösmerte, hogy a Sánta mészáros kunyhójában talált fegyver az övé, nemkülönben a tarisznya is és hogy ő menekült el azon irányba, de tagadta, hogy Simon csendőrt ő lőtte agyon, azt állítván, hogy ezt társai tehették, mert mikor az utolsó lövés eldőrdült, ő már a Fityi János földjén volt. A fegyveréből tett két lövést nem tudta indokolni, azt állítván, hogy mindkét csövet az erdön lőtte ki, míg társai határozottan állították, hogy csak egy lövést tett az őzre, melyet el is ejtett, de ezen csövet is Lukács ellenzése daczára — mert az este miatt sietni kellett az őz felbonczolásával — újból megtöltötte.

Csötönyi József, Lukács Sándor, Szeremlei Szabó József mint gyanúsított tettesek a szegszárdi kir. ügyészségnek február hó 10-én adattak át a következő bűnjelekkel: 4 drb 2 csövű fegyver, 4 tarisznya, egy köténybe kötött őzbőr, 4 véres kendő, melybe a hús volt takarva, egy kalap Lukácstól, 9 drb töltény hüvely, melyek

közül három ki volt löve, míg a többi töltényhüvelyben oly lövedék volt, mint a minőt a bonczoló orvosok Simon csendőr testéből szedtek ki.

A végtárgyalást a szegzárdi kir. törvényszék 1894 április hó 28-án tartotta meg, hol a közvádoló Námesy János kir. alügyész bizonyítékokban gazdag vádbeszédjének során a következőket mondta :

«Ismétlem tehát tekintetes törvényszék, hogy Csötönyi József egy oly romlott erkölcsű ember, a ki előtt egy ember életének csupán annyi értéke van, mint annak a vadnak, melyet szintén orozva szokott elejteni, a ki néhány évvel ezelőtt szintén csak azért volt képes megölni egy embert, hogy az általa elkövetett bűncselekmény egyetlen tanúját elnémítsa. — Most pedig másodszor azért fosztott meg egy élte tavaszán levő, előljárói és bajtársai által becsületben részesített és szolgálatát buzgón teljesítő m. kir. csendőrt életétől, — a kiben az itt jelenlévő s fia után zokogó édes anya jövő támaszát veszítette el, azért ölte meg tek. törvényszék, hogy a bűnös módon zsákmányul ejtett vadat magának megtarthassa, az őt fenyegető nagyon is csekély büntetés elől menekülhessen; azért kérem a tek. törvényszéket, hogy a B. t. k. 279. §. korlátai között a legsúlyosabb büntetéssel sújtani méltóztassék!»

A törvényszék Csötönyi Józsefet 14 évi fegy-

háza itélte, míg 3 vadász társa csupán vadászati és jövedéki kihágásban mondatott ki bűnösnek.

A pécsi kir. táblának 1894. évi június hó 4-én kelt 5168/1894. számú helyben hagyó ítéletét a szegvárdi kir. törvényszék 1894. évi július 3-án délelőtt hirdette ki. Midőn Csötönyi Józsefet a fogházor börtönébe visszakisérte, az igazságügyi palota és vármegyeház között Csötönyi hirtelen visszafordulván, a kísérő őrnök szemébe paprikát dobott s futásnak eredt. A derék őr azonban daczára annak, hogy szemeit a paprika iszonyúan marta, folyton nyomában volt a gazembernek és üldözés közben még fegyverét is megtöltötte. Ezt látván Csötönyi s azt is, hogy nem menekülhet, egy valahogyan kerített késsel saját nyakába szúrt, a nyak fő ütérét átvágva össze esett és rövid idő múlva meghalt, elnyervén ez által méltó büntetését és beigazolta azt, hogy Simon csendőrnek tényleg ő volt a gyilkosa.

A szolgálatnak kötelességű teljesítésében el-esett Simon csendőr valóban impozáns temetése a Tolna vármegyei közkórházból történt.

A temetésen jelen volt a vármegyei alispán és a megye tisztikara, a kir. törvényszék tisztikara, a kir. ügyészség, kir. járásbiróság, pénzügyigazgatóság tisztikara, egyszóval az összes hivatalok, a vadásztársaság, Boda Vilmos országgyűlési képviselő vezetése alatt, a tűzoltóság zenekará-

val, az iparos és társaskör zászlókkal. Legalább 4000-re tehető azok száma, kik a mindenki által szeretett és köztiszteltben álló Simon Pál csendőrt az örök nyugalomra elkisérték. A község 9 gyönyörű koszorút helyezett a megboldogult ravatalára.

Hogy pedig ezen derék csendőr emléke is megörökíttessék, a szegzárdi vadásztársaság és a pécsi szárnyparancsnokság állományába tartozó bajtársak gyűjtést rendeztek, minek folytán összesen 175 forint gyült össze, melyből Simon csendőr nyugvó helyén, képünkön is látható, igen díszes, 2¹/₂ méter magas, tört oszlopot ábrázoló, vas rácsozattal körülvelt síremléket emeltek e felirattal:

HIVEN, BECSÜLETTEL, VITÉZÜL

SIMON PÁL

CSENDŐR

SZÜLETETT 1866-BAN

KÖZBIZTONSÁGI SZOLGÁLAT KÖTELESSÉGHŰ

TELJESÍTÉSÉBEN ESETT EL

1894. ÉVI FEBRUÁR HÓ 4-ÉN

EMELTE :

SZEGZÁRD VÁROS, TOLNA VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGE

ÉS A BAJTÁRSI KEGYELET.